

ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ВИТРАТАМИ В УМОВАХ ТРАНСПОРТНОГО РИНКУ

Безуглий А.С., студент гр. 275-21-01, ДБТУ
Козенок А.С., канд. техн. наук, ДБТУ

Стратегічна стабільність підприємства на ринку можлива лише за умови її конкурентоспроможності та можливої адаптації до змін ринкового середовища. Для того, щоб бути конкурентоспроможною підприємство має мати конкурентні переваги. Існує три основні шляхи отримання конкурентних переваг: стати краще самому, безпосередньо послабити конкурентів або змінити саме ринкове середовище. У випадку неможливості використання двох перших шляхів або їх вичерпаності, підприємства часто, особливо останнім часом як в Україні, так і на Заході, намагаються змінити саме середовище, в якому вони конкурують.

Логістика має високий потенціал економічної ефективності. Це підтверджується відносно короткою історією розвитку практичної логістики. Він виявляється у високому рівні організації виробництва і, як наслідок, в економії матеріалів і коштів. Ефект, у свою чергу, залежить від масштабів поширення логістики. За даними західноєвропейських учених, у Західній Європі в комерційній та виробничій діяльності приблизно 64 % підприємств та фірм тією чи іншою мірою виявляються логістичні функції.

Ефективність логістики конкретизується такими натуральними показниками, як: 1) рівень запасів; 2) час проходження матеріалів по логістичному ланцюгу; 3) тривалість циклу обслуговування замовлення, якість та рівень сервісу; 4) розміри партії вантажів; 5) рівень використання виробничих потужностей; 6) маневреність, адаптивність та стійкість роботи [1].

Дослідження систем складування та розміщення запасів в умовах сучасного логістичного бізнесу є критичним для ефективного управління ланцюгом постачання та оптимізації витрат.

Система оцінки логістичних витрат має сенс тільки для менеджерів, які беруть її за основу для прийняття рішень. Ніякі правила й закони не вимагають, щоб розподіл логістичних витрат по видах діяльності носило всеосяжний характер або було представлено у фінансових звітах фірми. Ефективний аналіз логістичних витрат повинен провадитися по наступних основних напрямках:

- Визначення витрат. Для того щоб одержати представницький набір необхідних показників, всі витрати, що ставляться до логістики, варто піддати класифікації по видах діяльності. Загальні витрати, пов'язані із прогнозуванням попиту, керуванням замовленнями, транспортуванням, керуванням запасами, складуванням й упакуванням, потрібно відокремити від інших видів витрат.

- Тимчасові рамки витрат. Важливо визначити період часу, протягом якого накопичуються оцінювані витрати. У тих випадках, коли виробництво

й продаж розділені значним проміжком часу, як це відбувається в сезонному бізнесі, великі витрати на підтримку запасів і виконання інших логістичних операцій бувають не пов'язані зі створенням доходу.

- Компонування витрат. Типові об'єкти аналізу - це замовлення споживачів, канали розподілу, продукти й послуги з доданою вартістю. Логістичні витрати можуть бути представлені по-різному залежно від того, як керівництво має намір їх використати.

Для управління логістичними витратами в умовах транспортного ринку розроблені основні стратегії:

- 1) підтримка зв'язку логістики з корпоративною стратегією;
- 2) удосконалювання організації руху матеріальних потоків;
- 3) надходження необхідної інформації й сучасна технологія її обробки;
- 4) ефективне керування трудовими ресурсами;
- 5) налагодження тісного взаємозв'язку з іншими фірмами в області вироблення стратегії;
- 6) облік прибутку від логістики в системі фінансових показників;
- 7) визначення оптимальних рівнів логістичного обслуговування з метою підвищення рентабельності;
- 8) ретельна розробка логістичних операцій.

Ці стратегії керування витратами логістики підвищують ефективність роботи фірми.

З метою оптимізації витрат на здійснення транспортних потоків в іноземній практиці знаходить застосування цілий ряд логістичних методів та прийомів, найбільш відомими з яких є:

- метод поставки товарів та матеріалів "точно в строк", який суттєво скорочує час поставки, розміри та необхідність резервного складування;
- метод розрахунку прямої прибутковості, який дозволяє оцінити наслідки рішень, які приймаються;
- метод розрахунку необхідних ресурсів на всіх стадіях виробництва та доставки товарів [2].

Розглянемо більш детально наведені методи.

Метод поставки товарів та матеріалів "точно в строк" (Just-in-Time, JIT) - це стратегія управління запасами, яка передбачає поставку товарів або матеріалів в потрібній кількості, у потрібний момент часу, без зберігання великих запасів на складах. Система JIT спрямована на мінімізацію запасів до мінімуму або навіть на їх повне виключення. Товари або матеріали прибувають на виробництво або на склад в потрібний момент часу, тим самим уникненням надмірних запасів. Постачальники товарів або матеріалів повинні постачати їх у потрібному обсязі та у потрібний момент часу, щоб уникнути затримок у виробництві. Цей метод сприяє підвищенню ефективності виробництва шляхом зменшення часу, потрібного для пошуку, перевезення та обробки запасів. За рахунок зменшення величини запасів на складах та оптимізації логістичних процесів знижуються витрати на зберігання та утримання запасів. Система JIT дозволяє виявити проблеми виробництва та вирішити їх швидко, що призводить до покращення якості

продукції та зменшення відходів. Метод ЛТ вимагає відмови від традиційного підходу до управління запасами та забезпечує більш гнучке, ефективне та ефективне виробництво. Однак впровадження цього методу вимагає добре організованої логістичної системи та стійкості в постачанні з боку постачальників.

Метод розрахунку прямої прибутковості (Direct Costing) - це метод управлінського обліку, який використовується для визначення витрат і прибутку в контексті конкретного виробничого або комерційного процесу. Основна ідея методу полягає в тому, щоб включити в облік тільки прямі витрати, пов'язані з виробництвом або продажем товарів або послуг, і ігнорувати фіксовані витрати, які не змінюються в залежності від обсягу виробництва. Переваги використання методу розрахунку прямої прибутковості включають його простоту та здатність забезпечити чітке розуміння впливу змін у виробництві або продажах на прибуток. Однак метод має свої обмеження, зокрема він не враховує фіксовані витрати, які можуть впливати на загальну прибутковість підприємства в довгостроковому періоді. Тому використовується в поєднанні з іншими методами управління витратами та прибутком для отримання повнішої карти фінансової діяльності підприємства.

Метод розрахунку необхідних ресурсів на всіх стадіях виробництва та доставки товарів є ключовим для планування та управління ланцюгом постачання. Основною метою цього методу є забезпечення ефективного використання ресурсів, таких як матеріали, праця, обладнання та інші, на кожному етапі виробництва та доставки товарів. Ось деякі кроки та принципи цього методу: спочатку необхідно проаналізувати вимоги щодо виробництва та доставки товарів, включаючи необхідність матеріалів, трудових ресурсів, обладнання тощо; визначити очікуваний обсяг виробництва та поставок товарів на певний період часу.; на основі вимог та обсягів виробництва виконати розрахунок необхідних ресурсів на кожному етапі процесу, включаючи сировину, робочу силу, час, енергію та інше; обрати постачальників, які можуть забезпечити необхідні ресурси в потрібний момент та за конкурентоспроможними цінами; розробити план виробництва, який враховує розподіл ресурсів на різних етапах виробництва та доставки товарів; постійно контролювати використання ресурсів та шукати можливості для їх оптимізації, такі як удосконалення процесів, раціоналізація виробництва, пошук альтернативних джерел постачання тощо. Цей метод дозволяє підприємствам ефективно планувати та управляти своїми ресурсами на кожному етапі виробництва та доставки товарів, що сприяє підвищенню продуктивності, зниженню витрат та покращенню конкурентоспроможності.

Дослідження управління логістичними витратами в умовах транспортного ринку виявилось ключовим для розуміння та покращення ефективності логістичних процесів. На підставі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1) Логістика виявляється надзвичайно важливою у транспортній сфері, оскільки вона визначає ефективність та конкурентоспроможність транспортних підприємств та систем.

2) Дослідження дозволило виявити різноманітні шляхи оптимізації логістичних процесів, включаючи вдосконалення систем управління запасами та інші аспекти.

3) Ефективне управління логістичними витратами дозволяє транспортним підприємствам підвищити їх конкурентоспроможність на ринку шляхом зниження цін на послуги та поліпшення якості обслуговування.

4) Ринкові умови постійно змінюються, тому підприємства повинні постійно адаптуватися та вдосконалювати свої логістичні процеси для ефективного управління витратами.

Отже, дослідження підтверджує важливість ефективного управління логістичними витратами для підприємств транспортного ринку, а також необхідність постійного вдосконалення та застосування інноваційних підходів для досягнення конкурентних переваг.

Література

1. Кальченко А. Г. Логістика: Підручник./ А.Г. Кальченко — К.: КНЕУ, 2003. — 284 с.
2. Перебийніс В. І. Логістичне управління запасами на підприємствах : монографія / В. І. Перебийніс, Я. А. Дроботя. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – 279 с.